

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า คณะผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร โดยนำเสนอสาระสำคัญดังนี้

1. วิสัยทัศน์และทิศทางของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2. หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า พุทธศักราช 2549
3. การประเมินหลักสูตร
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร

วิสัยทัศน์และทิศทางของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครมีบทบาทเป็นมหาวิทยาลัย เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นมีภารกิจดังนี้

1. แสวงหาความเป็นจริงเพื่อสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล
2. ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำนึกในความเป็นไทย มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น อีกทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อช่วยให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การผลิตบัณฑิตดังกล่าวจะต้องให้จำนวน และคุณภาพสอดคล้องกับแผนการผลิตบัณฑิต ของประเทศ
3. เสริมสร้างความรู้และความเข้าใจในคุณค่า ความสำนึกและความภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ
4. เรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาและนักการเมืองท้องถิ่น ให้มีจิตสำนึกประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม
5. เสริมสร้างความรู้ความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิตและพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพ ชั้นสูง
6. ประสานความร่วมมือ และช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศเพื่อการพัฒนา ท้องถิ่น

7. ศึกษาและแสวงหาแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีพื้นฐาน และเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เหมาะสม สอดคล้องกับดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น รวมถึงการแสวงหาแนวทางเพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

8. ศึกษา วิจัย ส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริในการปฏิบัติภารกิจของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. พัฒนาบัณฑิต ให้มีคุณภาพทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ มีความรู้และทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและชุมชนท้องถิ่น มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

2. เพื่อสร้างองค์ความรู้จากการศึกษาวิจัย นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนามหาวิทยาลัย สังคมและชุมชนท้องถิ่น

3. เพื่อส่งเสริม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยีในสังคม และชุมชนท้องถิ่นไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเชื่อมโยงความรู้ในวิถีไทยกับเศรษฐกิจพอเพียง

4. เพื่อผลิตครูและฝึกอบรมครูประจำการทั้งในระบบและนอกระบบ เป็นแหล่งข้อมูลและส่งเสริมวิทยฐานะครู

5. เพื่อเสริมสร้างความเป็นไทยและดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง เชื่อมโยงความรู้ระหว่างชุมชนกับท้องถิ่นสากล

6. สร้างและ พัฒนาเครือข่ายการบริการวิชาการในสาขาวิชาชีพครูและวิชาชีพอื่นๆ โดยใช้ทรัพยากรที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม และชุมชนท้องถิ่น

7. เพื่อ พัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นเอกภาพเชิงนโยบาย มีระบบการบริหารจัดการที่เป็นอิสระและคล่องตัวโดยใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่าง มหาวิทยาลัยและองค์กรต่างๆ อย่างมีคุณภาพและดำเนินการเพื่อให้มหาวิทยาลัยมีที่ดินเป็นของตนเอง

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า พุทธศักราช 2549

1. ปรัชญาของหลักสูตร

หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้าเป็นหลักสูตร ที่พัฒนาขึ้นตามหลักเชิงบูรณาการ โดยผสมผสานความรู้ด้านเทคโนโลยีไฟฟ้า และการบริหารธุรกิจเข้าด้วยกัน เพื่อมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถที่จะประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีไฟฟ้า โดยบัณฑิต

สามารถให้บริการธุรกิจเทคโนโลยีไฟฟ้าต่อสังคมและชุมชนท้องถิ่น ที่คนอาศัยอยู่ด้วยหลักของ คุณธรรม จริยธรรมและความซื่อสัตย์ ตลอดจนมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถและทัศนคติ ที่ดีต่ออาชีพเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรม อันเป็นประโยชน์ต่อภาคธุรกิจ อุตสาหกรรมของประเทศชาติ หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้าจึงเป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้นักศึกษา ได้เลือกอาชีพตามที่ตนสนใจและสามารถทำประโยชน์ให้กับประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์

เพื่อผลิตบัณฑิตด้านเทคโนโลยีไฟฟ้า ให้มีคุณสมบัติที่สำคัญดังนี้

1. มีความรู้ด้านเทคโนโลยีไฟฟ้าและการบริหารธุรกิจเทคโนโลยีไฟฟ้าขนาดกลาง และขนาดย่อม
2. มีทักษะในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีไฟฟ้า รู้จักการวิเคราะห์งานอย่างเป็นระบบ มีวิสัยทัศน์ สามารถวางแผนและบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้และเข้าใจการจัดการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
3. มีความงอกงามด้านทักษะทางอารมณ์ มีปัญญา มีคุณธรรมและจริยธรรม มีเจตคติ และค่านิยมในการทำงานหนัก มีทักษะด้านการศึกษด้วยตนเองตลอดชีวิต คิดอย่างมีเหตุผล มีทักษะในการประกอบธุรกิจและเทคโนโลยีไฟฟ้า

3. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือเป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครว่าด้วยการจัดการศึกษา

4. การคัดเลือกผู้เข้าศึกษา

คัดเลือกโดยระบบการคัดเลือกของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และ/หรือ ตามประกาศ การคัดเลือกของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

5. ระบบการศึกษา

ระบบการศึกษาใช้ระบบการศึกษาแบบทวิภาค โดยหนึ่งปีการศึกษาแบ่งเป็น 2 ภาค การศึกษา หนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ สำหรับการเปิดภาค การศึกษาฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิต โดยมีสัดส่วนเทียบเคียงได้กับภาค การศึกษาปกติและเป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

6. ระยะเวลาการศึกษา

ระยะเวลาการศึกษาตลอดหลักสูตร 4 ปีการศึกษา แต่ไม่เกิน 8 ปีการศึกษา ทั้งนี้ให้ เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

7. การลงทะเบียนเรียน

นักศึกษาต้องลงทะเบียนเรียนไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต และไม่เกิน 22 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับนักศึกษาภาคพิเศษให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

8. การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา

1. การวัดผลและประเมินผลการศึกษาให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

2. ผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

2.1 มีเวลาศึกษาไม่เกิน 8 ปีการศึกษา

2.2 ต้องเป็นผู้ที่สอบได้จำนวนหน่วยกิตและสอบรายวิชาต่างๆ ครบตามหลักสูตร

2.3 ผ่านเงื่อนไขอื่นๆ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

2.4 ต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนน

9. หลักสูตร

9.1 จำนวนหน่วยกิตรวม

หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 136 หน่วยกิต

9.2 โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรเทคโนโลยีไฟฟ้า ระดับปริญญาตรี 4 ปี มีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิต แยกตามหมวดวิชาและกลุ่มวิชา ดังนี้

9.1.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 33 หน่วยกิต

9.1.2 หมวดวิชาเฉพาะ 97 หน่วยกิต

9.1.3 หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต

การประเมินหลักสูตร

1. ความหมายของการประเมิน

การประเมิน หมายถึง การตัดสินคุณค่า (Value Judgment) จากสิ่งที่วัดได้หรือเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมหรือประมวลข้อมูลเป้าหมายสำคัญของการประเมิน คือ การให้ข้อตัดสินคุณค่าของกิจกรรม (เยาวดี วิบูลย์ศรี. 2539: 73-74)

การประเมิน หมายถึง การกะประมาณค่าหรือราคาเท่าที่ควรจะเป็น เช่น ประเมินราคา หรือการพิจารณาหรือวัดคุณค่าของกิจกรรมใดๆ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (พจนานุกรม ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 : 665)

การประเมิน หมายถึง การพิจารณาตีคุณค่าหรือกระบวนการตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลและการใช้ข้อมูลที่ผ่านมาการวิเคราะห์แล้วเพื่อปรับปรุง เปลี่ยนแปลงแก้ไขพัฒนาสิ่งต่างๆ (วิทยากร เชียงกูล 2546 : 74)

สรุปได้ว่า การประเมิน หมายถึง การให้คุณค่าของกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งว่าให้ผล ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเป้าหมายไว้

2. ความหมายของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตร หมายถึง การประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอนภายในขอบ ข่ายของการสอนที่เน้นเฉพาะ เพื่อจุดประสงค์ของการตัดสินใจในความถูกต้องของจุดมุ่งหมาย ความสัมพันธ์และความต่อเนื่องของเนื้อหาและผลลัพธ์ของเป้าประสงค์เฉพาะ ซึ่งนำไปสู่การ ตัดสินใจในการวางแผนการจัดโครงการต่อเนื่อง รวมทั้งการหมุนเวียนของกิจกรรมโครงการต่างๆ ที่จะจัดให้มีขึ้นหรือ หมายถึง กระบวนการตัดสินใจคุณภาพหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย การตัดสินใจ คุณภาพเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหา การนำหลักสูตรไปใช้เพื่อจะปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้น (เสนอ ภิรมจิตร์ผ่อง 2545 : 55-56)

การประเมินหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการที่เป็นขั้นตอนในการศึกษาคุณค่าของ หลักสูตรว่าดีหรือไม่อย่างไร บกพร่องในส่วนไหนเพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงหลักสูตรใน โอกาสต่อไป การประเมินหลักสูตรนั้นมีขอบเขตและระยะเวลาการประเมินแตกต่างกันออกไปแล้วแต่ จุดประสงค์ของการประเมิน เช่น การประเมินเอกสารหลักสูตรในระยะก่อนนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินการใช้หลักสูตรในขณะที่ดำเนินการใช้หลักสูตร หรือประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร และประเมินระบบหลักสูตรหลังจากการใช้หลักสูตรแล้ว การประเมินหลักสูตรนั้นต้องกำหนดลง ไปให้แน่ชัดว่า ต้องการประเมินอะไรข้อมูลที่นำมาประเมินต้องเชื่อถือได้ การวิเคราะห์ผลการ ประเมินต้องทำอย่างรอบคอบ โดยการประเมินหลักสูตรต้องกระทำเป็นกระบวนการตามลำดับ ขั้นตอนตั้งแต่กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน วางแผนและออกแบบการประเมิน รวบรวม ข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูล รายงานและสรุปผลการประเมิน เพื่อที่จะนำผลที่ได้จากการประเมินไป ปรับปรุงหลักสูตร โดยมีหลายรูปแบบเป็นต้นว่า รูปแบบการประเมินหลักสูตร สำหรับหลักสูตรที่ สร้างเสร็จใหม่ๆ ซึ่งเป็นการประเมินผลก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ เช่น รูปแบบการประเมิน หลักสูตรในระหว่างหรือหลังการใช้หลักสูตร แต่ละรูปแบบแม้จะมีลักษณะแตกต่างกันออกไป

สามารถนำแนวคิดในการประเมินหลักสูตรประยุกต์ เป็นรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่เหมาะสมกับสิ่งที่เราประเมินนั้นๆ ได้ (สุนีย์ ภูพันธ์ 2546 : 246)

การประเมินหลักสูตร หมายถึง การรวบรวมข้อมูลและการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในเรื่องของ โปรแกรมหรือหลักสูตรการศึกษา (ทิสนา แจมมณี, 2537 : 135)

กล่าวโดยสรุปการประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลที่ได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

3. จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

โดยทั่วไป การประเมินหลักสูตรใดๆ ก็ตามจะมีจุดมุ่งหมายสำคัญดังนี้คือ (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539 : 193)

1. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่อง ที่พบในองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร การประเมินผลในลักษณะนี้มักจะดำเนินในช่วงที่การพัฒนาหลักสูตรยังคงดำเนินการอยู่ เพื่อที่จะพิจารณาว่าองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร เช่น จุดหมาย โครงสร้าง เนื้อหา การวัดผล ฯลฯ มีความสอดคล้องและเหมาะสมหรือไม่

2. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแล และการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การประเมินผลในลักษณะนี้ จะดำเนินการในขณะที่นำหลักสูตรไปใช้จะได้ช่วยปรับปรุงหลักสูตรให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

3. เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารว่า ควรใช้หลักสูตรต่อไปอีก หรือควรยกเลิกการใช้หลักสูตรเพียงบางส่วน หรือยกเลิกทั้งหมด การประเมินผลในลักษณะนี้ จะดำเนินการหลังจากที่ใช้หลักสูตรไปแล้วระยะหนึ่ง

4. เพื่อต้องการทราบคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตร หลังจากผ่านกระบวนการทางศึกษามาแล้วหรือไม่ อย่างไรก็ตาม การประเมินผลในลักษณะนี้ จะดำเนินการในขณะที่มีการนำหลักสูตรไปใช้หลังจากที่ใช้หลักสูตรไปแล้วระยะหนึ่งก็ได้

ทิสนา แจมมณี ได้สรุปจุดมุ่งหมายในการประเมินหลักสูตรไว้ ดังนี้ (ทิสนา แจมมณี, 2537 : 134)

1. เพื่อหาคุณค่าหลักสูตรนั้นโดยดูว่า หลักสูตรที่จัดขึ้นสามารถสนองตรงตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่

2. เพื่อตัดสินใจว่า การวางเค้าโครงและระบบของหลักสูตรตลอดจนการบริหารงานและการสอนตามหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่

3. เพื่อวัดดูว่า ผลผลิตคือผู้เรียนนั้นเป็นอย่างไร

กล่าวโดยสรุป จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร เพื่อนำผลการประเมินไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรมีหลายระดับขึ้นกับวัตถุประสงค์ของการนำผลการประเมินไปใช้แก้ไขข้อบกพร่องของหลักสูตรเป็นหลัก

4. ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร

ในการประเมินหลักสูตรนั้น ผู้ประเมินควรดำเนินตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบดังนี้ (นิตยา สุวรรณศรี, 2545 : 153-157)

1. ขึ้นกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร ผู้ประเมินหลักสูตรต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินให้ชัดเจนก่อนว่าจะประเมินส่วนใดหรือเรื่องใด เช่น ต้องการประเมินผลเอกสารหลักสูตร ประเมินผลระบบการบริหารหลักสูตร ประเมินผลการสอนของครู ประเมินผลวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สอน ประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนหรือประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ฯลฯ และในแต่ละเรื่องจะศึกษาบางส่วนหรือทุกส่วนในเรื่องนั้นๆ ก็ได้ เช่น หากจะประเมินการใช้หลักสูตรอาจจะประเมินการใช้หลักสูตรทั้งหมด เช่น การประเมินการใช้หลักสูตรภาษาไทยในระดับประถมศึกษาทุกด้าน หรืออาจจะประเมินบางส่วนของการใช้หลักสูตรคือ ประเมินเฉพาะประสิทธิภาพการสอนภาษาไทยของครูผู้สอนในระดับประถมศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ประเมินหลักสูตรต้องกำหนดด้วยว่า ต้องการนำข้อมูลมาทำอะไร เช่น เพื่อดูว่าหลักสูตรใช้ได้ผลหรือไม่เพียงใด เพื่อปรับปรุงหลักสูตร หรือเพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารว่าจะใช้หลักสูตรนี้ต่อไปหรือไม่ เป็นต้น การกำหนดขอบข่ายวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินหลักสูตรอย่างเด่นชัดจะเป็นกรอบของการประเมินผลหรือตัวเสนอแนะรูปแบบของการประเมินผล กลุ่มผู้ให้ข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง อย่างไรก็ตามก่อนที่ผู้ประเมินผลจะวางรูปแบบและพัฒนาเครื่องมือสำหรับใช้ในการประเมินหลักสูตรนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะมีการทบทวน และสำรวจเอกสารและผลงานประเมินที่เกี่ยวข้องเสียก่อน เพราะจะช่วยให้ผู้ประเมินทราบว่าจะประเมินผลนั้นมีใครทำมาบ้างแล้ว ได้ผลเป็นอย่างไร มีแนวคิดและทฤษฎีว่าไว้อย่างไร จะได้นำมาเสนอเป็นเหตุผลและหลักการในการประเมิน นอกจากนี้ผู้ประเมินผลจะได้มองเห็นช่องทางที่จะดำเนินงาน ตลอดจนเห็นข้อจำกัดในทางปฏิบัติเพื่อจะได้หาทางป้องกันแก้ไขได้ทันทั่วถึง จากนั้นผู้ประเมินจึงตัดสินใจว่าจะเลือกวิธีไหนในการประเมินหลักสูตร นอกจากนี้ควรมีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ประเมินผลด้วยว่าใครจะปฏิบัติงานฝ่ายใด มีขอบข่ายการประเมินครอบคลุมงานใดบ้าง ขอบข่ายงานใดที่ต้องร่วมกันประเมิน หรือ สามารถให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งรับผิดชอบประเมินส่วนนั้นๆ ได้

2. **ขั้นวางแผนออกแบบการประเมินผล** การประเมินผลครั้งใดก็ตาม ถ้าไม่ได้วางแผนอย่างดีและรัดกุมแล้ว ผลที่ได้อาจไม่ดีเท่าที่ควร ขั้นตอนนี้อาจเปรียบเสมือนเข็มทิศที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการประเมินครั้งนี้ หลังจากที่เราประเมินผลได้ศึกษาและสำรวจเอกสาร และผลงานประเมินเกี่ยวข้องต่างๆ แล้ว ผู้ประเมินก็พร้อมที่จะตัดสินใจว่ารูปแบบการประเมินหลักสูตรได้ สิ่ง que ผู้ประเมินผลจะต้องตัดสินใจกำหนดมีดังนี้

2.1 **การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง** ในการประเมินหลักสูตร ผู้ประเมินอาจได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของประชากรเป้าหมายทั้งหมด หรืออาจศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของประชากรนั้น ซึ่งต่างก็มีข้อดีและข้อเสียกันคนละอย่าง เช่น การศึกษาจากกลุ่มประชากรเป้าหมายทั้งหมด จะทำให้ได้ผลที่แม่นยำ ในขณะที่การศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างอาจให้ผลในการใช้สรุปอ้างอิงไปยังกลุ่มประชากรเป้าหมายไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากไม่ได้เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรทั้งหมด และมีค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง ส่วนการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างช่วยประหยัด ในเรื่องระยะเวลา แรงงานและงบประมาณมากกว่าการศึกษาจากกลุ่มประชากรเป้าหมายรวมทั้งการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างมีข้อมูลน้อยกว่า จึงง่ายต่อการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น อย่างไรก็ตามหากผู้ประเมินตัดสินใจศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างแล้ว ก็ควรเลือกใช้ขนาดของตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่าง ที่เหมาะสม

2.2 **การกำหนดแหล่งข้อมูล** ก่อนลงมือเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ประเมินผลต้องตัดสินใจกำหนดแล้วว่า จะใช้แหล่งข้อมูลจากที่ใด กล่าวคือใช้แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งผู้ประเมินต้องอาศัยข้อมูลที่บุคคลหรือองค์กรอื่น ๆ เก็บรวบรวมไว้แล้ว หรือใช้ข้อมูลทั้งสองแหล่งพร้อมกัน นั้น ผู้ประเมินผลควรพิจารณาข้อมูลจากหลายๆ แหล่ง เพื่อข้อมูลที่ให้มีผลที่น่าเชื่อถือมากขึ้น เพราะในการปฏิบัติข้อมูลที่มาจากแหล่งต่างๆ อาจมีความขัดแย้งกันได้ ดังนั้นจึงเป็นทางหนึ่งในการป้องกันความลำเอียงของผู้ประเมินผลได้

2.3 **การพัฒนาเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล** ในการประเมินหลักสูตรมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายอย่าง ซึ่งผู้ประเมินผลควรพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสมยกตัวอย่าง เช่น การประเมินคุณภาพของผู้เรียนอาจประเมินในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนและความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาหรือหลักสูตรของผู้ปกครองด้วยวิธีการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน โดยใช้แบบสังเกต การถามความคิดเห็นของครู ผู้ปกครองชุมชนและนักเรียน โดยใช้แบบสัมภาษณ์หรือแบบสอบถามและการวัดความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา โดยใช้แบบทดสอบต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้ประเมินผลอาจใช้การพิจารณาคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญในการประเมินผลเช่น การประเมินผลวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สอนในวิชาวิทยาศาสตร์อาจใช้วิธีเชิญผู้เชี่ยวชาญเพื่อช่วยตรวจสอบและตัดสินใจ

เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล จะต้องมีความเชื่อถือได้ และมีความเที่ยงตรงสูง

2.4 การกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน ผู้ประเมินผลควรตั้งเกณฑ์ในการประเมินที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า เพราะเกณฑ์การประเมินจะเป็นเครื่องบ่งชี้คุณภาพ ในส่วนของหลักสูตรที่ถูกประเมิน ยกตัวอย่าง เช่น ในการประเมินคุณภาพของนักเรียนประถมศึกษา ผู้ประเมินอาจตั้งเกณฑ์ในการประเมินไว้ว่า 1) นักเรียนมีความรู้สามารถตามหลักสูตร โดยมีผลการเรียนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ในแต่ละระดับน่าพึงพอใจร้อยละ 70 และ 2) ผู้ปกครองของนักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในระดับดีร้อยละ 90 เป็นต้น

2.5 การกำหนดเวลา ผู้ประเมินควรกำหนดในเรื่องของเวลาในการดำเนินการประเมินผลในขั้นตอนต่างๆ เช่น การเตรียมการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลงาน เป็นต้น โดยอาจกำหนดเป็นปฏิทินปฏิบัติงาน เพื่อจะได้ข้อมูลที่ต้องการและไม่เสียเวลา ยกตัวอย่างเช่น ถ้าต้องการจะประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารในการใช้หลักสูตรนั้นๆ ผู้ประเมินก็ควรวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนปลายปีการศึกษา หรือภายหลังจากการเรียนการสอนสิ้นสุดลง

3. ชั้นเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ประเมินผลเก็บรวบรวมข้อมูลตามกรอบและระยะเวลาที่กำหนดไว้ในปฏิทินปฏิบัติงานประเมินผล ถ้าผู้ประเมินผลต้องอาศัยผู้อื่นเป็นผู้ช่วยเหลือลูกมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ก็จำเป็นต้องคำนึงถึงคุณสมบัติของผู้ที่จะมาเป็นลูกมือด้วย เพราะบุคคลเหล่านี้ก็มีส่วนช่วยให้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มีความเที่ยงและน่าเชื่อถือมากน้อยแตกต่างกันไป

4. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ประเมินกำหนดวิธีการจัดระบบข้อมูล โดยอาจจำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่และพิจารณาเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ที่เหมาะสม ซึ่งมักจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมินผลและลักษณะข้อมูลจากนั้นจึงวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่เพียงใด

5. ชั้นรายงานผลการประเมิน ภายหลังจากที่วิเคราะห์ข้อมูลเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ผู้ประเมินผลจะต้องรายงานและเสนอผลการประเมิน โดยพิจารณาตัดสินใจว่าจะให้ออกมาในรูปแบบใด เป็นความเรียงหรือในรูปของกราฟ เป็นต้น และการรายงานผลการประเมินจะมุ่งเสนอข้อมูลที่บ่งชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรนี้ เมื่อนำไปปฏิบัติจริงแล้ว มีคุณภาพหรือไม่เพียงใด มีส่วนใดบ้างที่ควรแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิก

5. รูปแบบการประเมินหลักสูตร

รูปแบบการประเมินหลักสูตร เป็นกรอบแนวคิดหรือแบบแผนในการประเมินหลักสูตร ซึ่งมีนักประเมินได้เสนอรูปแบบการประเมินหลักสูตรไว้แตกต่างกัน ดังนี้

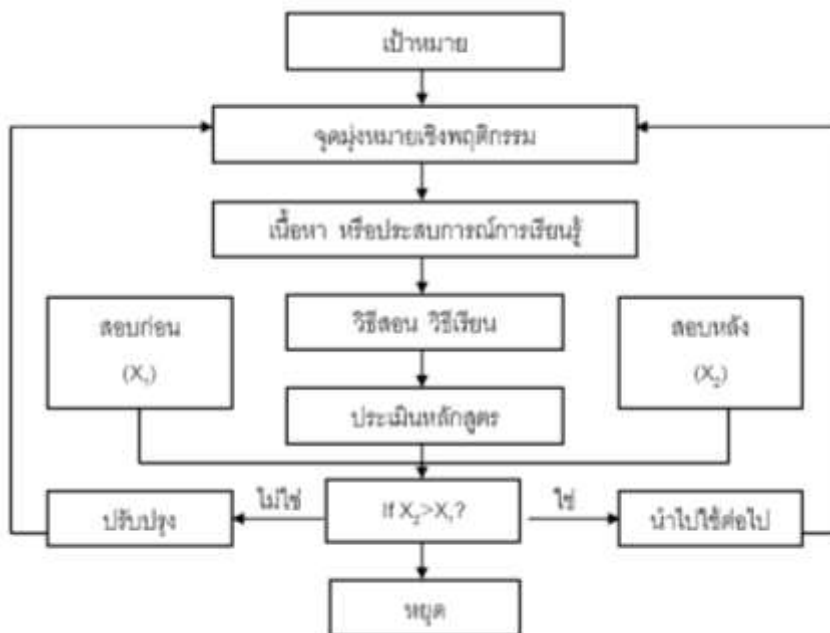
5.1. รูปแบบการประเมินของไทเลอร์

แนวคิดเบื้องต้นในการประเมินของไทเลอร์(Tyler) ก็คือการคำนึงถึง องค์ประกอบของกระบวนการจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันคือ จุดมุ่งหมายของการศึกษา ประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล ดังนั้นการประเมินหลักสูตร จึงเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการเปรียบเทียบพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ จากแนวความคิดนี้ จะเห็นว่าหลักสูตรใดๆ จะประสบความสำเร็จหรือไม่นั้น ดูได้จากผลผลิตของหลักสูตรว่า ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในตอนแรกหรือไม่เพียงใด แนวความคิดนี้บางคนเรียกว่า “รูปแบบที่ยึดความสำเร็จของเป้าหมายหลัก” ซึ่งมีจุดมุ่งหมายทางการประเมินที่สำคัญ 2 ประการคือ (ส.วาสนา ประมวลพฤษย์, 2544 : 99-100)

1.1 เพื่อตัดสินว่าเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ ในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมนั้นประสบความสำเร็จหรือไม่ ส่วนใดที่ประสบความสำเร็จก็เก็บไว้ใช้ ส่วนใดที่ไม่ประสบความสำเร็จก็ทำการปรับปรุงแก้ไขหรือตัดทิ้ง

1.2 เพื่อประเมินความก้าวหน้าทางการศึกษา ในอันที่จะช่วยให้เข้าใจปัญหาและความต้องการทางการศึกษาได้ และเพื่อใช้ข้อมูลนั้นเป็นแนวทางในการที่จะปรับปรุงนโยบายทางการศึกษาที่คนส่วนใหญ่เห็นด้วยได้

ตามแนวคิดของไทเลอร์ถือว่า การประเมินหลักสูตร เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งเสนอเป็นรูปแบบการประเมินหลักสูตรได้ดังภาพที่ 2.1 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์

ภาพที่ 2.1 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์

ที่มา : ศ.วาสนา ประवालพฤกษ์, 2544 : 102

5.2 รูปแบบการประเมินของครอนบาค

การประเมินตามแนวคิดของครอนบาค (Cronbach) คือ การรวบรวมข้อมูลและใช้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษา โดยที่โครงการทางการศึกษาจะมีขอบเขตครอบคลุมถึงกิจกรรมต่างๆ ทางการศึกษา ซึ่งอาจจะเป็นสื่อการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหรือประสบการณ์การเรียนรู้ที่สถานศึกษาจัดให้กับผู้เรียน การประเมินจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหลายเรื่องด้วยกัน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลหลายๆ ด้าน การประเมินจึงประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ หลายขั้นตอน และใช้เทคนิควิธีที่แตกต่างกัน ดังนั้นในการประเมินหลักสูตรจึงไม่ควรใช้การสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนแต่เพียงอย่างเดียว ครอนบาคจึงได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินไว้ 3 ประการคือ (อ้างอิงจาก Worthen and Sanders, 1973 : 44)

2.1 เพื่อการปรับปรุงหลักสูตรรายวิชา (course improvement) โดยการตัดสินใจว่าสื่อการเรียนการสอนอะไร หรือวิธีการสอนใดที่ให้ผลเป็นที่น่าพอใจ และมีสิ่งใดที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข

2.2 เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับตัวบุคคล (decision about individual) โดยการสำรวจความต้องการของผู้เรียนเพื่อการวางแผนการสอน พิจารณาคูณลักษณะของผู้เรียนเพื่อการคัดเลือกและการจัดกลุ่ม และการหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าและข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.3 เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับระเบียบวิธีในการบริหาร (administrative regulation) โดยการพิจารณาว่าระบบการบริหารของสถานศึกษาที่เป็นอยู่นั้นดีหรือไม่ ครูแต่ละคนมีคุณภาพหรือประสิทธิภาพเพียงไร

สำหรับแนวทางการประเมินนั้น ครอนบาคได้เสนอให้ทำการประเมิน 4 ด้านคือ (Worthen and Sanders, 1973 : 43-49; ส.วาสนา ปรวาลพฤกษ์, 2544 : 122-123)

1. การศึกษากระบวนการ (Process studies) เป็นการศึกษาหรือประเมินเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาโปรแกรมการเรียนการสอน วิธีการดำเนินการโดยการเก็บข้อมูลจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ส่วนนี้มุ่งเน้นการประเมินความก้าวหน้าของหลักสูตร ซึ่งกำลังดำเนินการใช้หลักสูตรอยู่

2. การวัดความสามารถทั่วไป (proficiency measures) เป็นการประเมินความสามารถของนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน ครอนบาคให้ความสำคัญกับคะแนนรายช้อยมากกว่าคะแนนรวม เพราะคะแนนรวมจะบอกถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตร แต่ไม่ให้เห็นสารสนเทศที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร การวัดความสามารถควรวัดทุกด้าน ไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะวัตถุประสงค์เท่านั้น

3. การวัดเจตคติ (attitude measures) เจตคติเป็นผลส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อสิ่งใดก็จะมีความสนใจและอยากทำสิ่งนั้นๆ การวัดเจตคติสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถาม ผลของแบบสอบถามควรดูรายละเอียดของกลุ่มที่ตอบแทนที่จะดูผลรายละเอียดของแต่ละบุคคล

4. การติดตามผล (follow-up studies) เป็นการประเมินคุณภาพของหลักสูตรโดยดูผลของหลักสูตรในภาพรวมมากกว่าการที่จะเปรียบเทียบหลักสูตรต่างๆ ระหว่างกัน รูปแบบการติดตามผลอาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น ศึกษาว่านักศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในระดับอุดมศึกษานั้น ตอนเรียนเขามีการเรียนอย่างไร หรือดูผลการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้อาจศึกษาความก้าวหน้าของวิชาชีพหรือความก้าวหน้าทางการศึกษาในระยะยาว ผลที่ได้จากการศึกษาจะมีประโยชน์ในการวางแผนหลักสูตรใหม่ต่อไป

5.3 รูปแบบการประเมินของสคริพเวน

ไมเคิล สคริพเวน (Micheal Scriven) เป็นนักคิด นักปรัชญาที่สำคัญคนหนึ่งของวงการประเมินที่ให้ความสำคัญกับการตัดสินคุณค่า (value judgment) ซึ่งได้เสนอแนวความคิดว่า สิ่งที่นักประเมินต้องทำคือ ให้ข้อสรุปเชิงประเมิน (evaluation conclusion) และนักประเมินต้องมีบทบาท 3 ประการ คือ การให้เป็นผู้ตัดสินคุณค่า การเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการทำการประเมินและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการ (ส.วาสนา ประवासพฤษย์, 2544 : 140) จากการพิจารณาจุดเน้นในการประเมินของสคริพเวน จะเห็นว่าได้เน้นการประเมินอยู่ 4 ลักษณะ (บุญส่ง นิลแก้ว, 2530 : 5)

3.1 การประเมินย่อย (formative evaluation) เป็นการประเมินที่อยู่ระหว่างการดำเนินโครงการหรือหลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอน

3.2 การประเมินรวม หรือการประเมินรวบยอด (summative evaluation) เป็นการประเมินสรุปผลของหลักสูตร ซึ่งจะดำเนินการเมื่อสิ้นสุดกระบวนการใช้หลักสูตรแล้ว เพื่อเป็นการตัดสินคุณค่าของหลักสูตร ตลอดจนการหาจุดเด่นหรือจุดบกพร่องของหลักสูตรที่ได้ดำเนินการไปแล้ว เพื่อนำไปใช้กับหลักสูตรอื่นต่อไป

3.3 การประเมินภายใน (intrinsic evaluation) เป็นการประเมินคุณค่าของสิ่งต่างๆ ภายในตัวของมันเอง เช่น การประเมินเนื้อหา จุดมุ่งหมาย กระบวนการให้คะแนน เจตคติของครู เป็นต้น

3.4 การประเมินผลสำเร็จ (pay-off evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นจากสิ่งต่างๆ สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ใช้ในการดำเนินการหลักสูตร เช่น การประเมินผลที่เกิดจากการสอนของครูที่มีต่อนักเรียน หรือผลที่เกิดขึ้นกับครู ผลที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง เป็นต้น

การประเมินตามแนวคิดของสคริพเวน 4 ลักษณะ ดังกล่าวนี้มีความสัมพันธ์กันในลักษณะของการประเมินเพื่อการตัดสินใจ 4 ประการดังนี้

ตารางที่ 2.1 ลักษณะการประเมินตามแนวคิดของสคริปเวเน

ลักษณะการประเมิน	การประเมินภายใน	การประเมินผลสำเร็จ
การประเมินย่อย	ตัดสินความสมบูรณ์ของเนื้อหา(เช่น โครงสร้าง ลำดับของเนื้อหา)	ตัดสินผลที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการเพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับ
การประเมินรวม	ตัดสินขั้นสุดท้ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ	ตัดสินขั้นสุดท้ายเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้น

นอกจากนี้สคริปเวเน ยังได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลทั้งหมดที่เกิดขึ้น อันเนื่องมาจากหลักสูตร ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นทั้งที่ได้คาดหวังจะให้เกิดและผลที่มีได้คาดหวังไว้ ทั้งนี้ เป็นผลที่เกิดขึ้นจริงๆ จากการดำเนินการหลักสูตร ซึ่งอาจเป็นผลในทางที่ดีพึงปรารถนาและไม่ดีที่ไม่พึงปรารถนาก็ได้ การประเมินหลักสูตรในลักษณะดังกล่าวนี้เรียกว่า การประเมินที่ไม่ยึดเฉพาะวัตถุประสงค์ ดังนั้นในการประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของสคริปเวเน นอกจากจะต้องประเมินผลที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์แล้ว จะต้องประเมินผลที่เกิดขึ้นที่ไม่ได้กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอีกด้วย

5.4 รูปแบบการประเมินของสเตก

โรเบิร์ต อี สเตก (Robert E. Stake) ได้เสนอแนวคิดในการประเมินหลักสูตรในรูปแบบการประเมิน ความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง โดยให้ความหมายของการประเมินไว้ว่า เป็นการบรรยายและตัดสินคุณค่าโปรแกรมการศึกษา การประเมินผลหลักสูตรของสเตกจำเป็นต้องมีข้อมูล 2 ประเภท คือ ข้อมูลที่เกี่ยวกับการบรรยาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสิน (อ้างอิงจาก Popham, 1975 : 31)

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบรรยาย ประกอบด้วยข้อมูล 2 ประเภท คือ

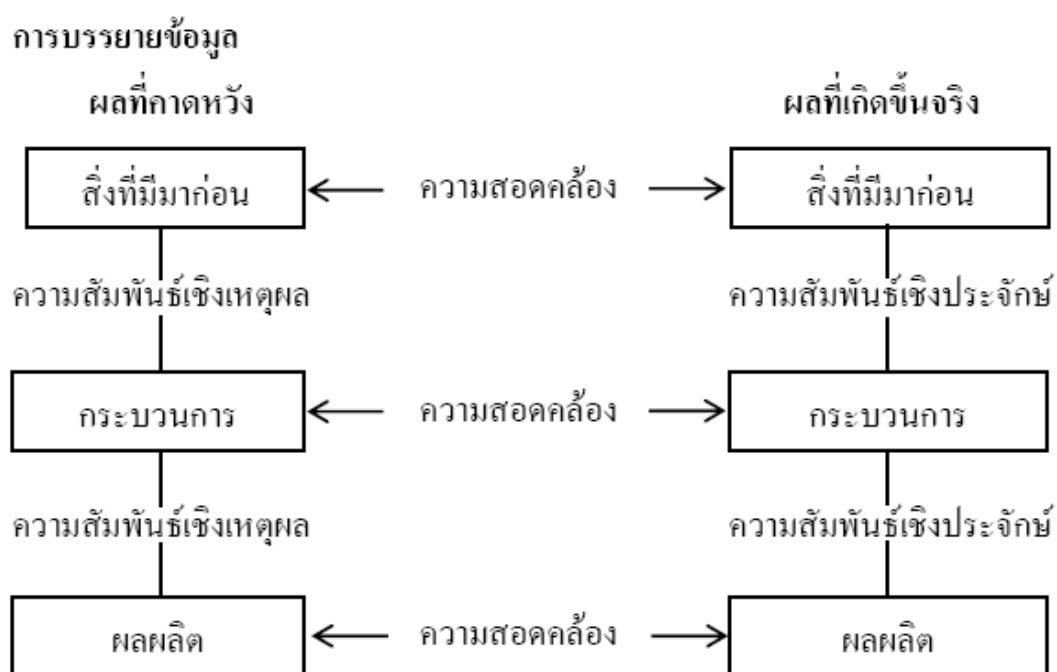
1. ข้อมูลที่เกี่ยวกับความคาดหวัง หรือเป้าหมายเป็นส่วนที่กล่าวถึงความคาดหวัง หรือความต้องการของหลักสูตรว่าต้องการให้เกิดอะไรขึ้นบ้าง โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ

1.1 การคาดหวังเกี่ยวกับสิ่งที่มีอยู่ก่อน เป็นการประเมินสิ่งที่มีอยู่ก่อนที่จะมีการดำเนินการใช้หลักสูตรหรือก่อนการเรียนการสอน เช่น ลักษณะของผู้เรียน ลักษณะของผู้สอน ลักษณะเนื้อหา อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ การจัดระบบบริหาร เป็นต้น

1.2 การคาดหวังเกี่ยวกับกระบวนการหรือการปฏิบัติ หมายถึง การประเมินปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เรียนกับผู้เรียน เป็นต้น

1.3 การคาดหวังเกี่ยวกับผลผลิตที่จะเกิดขึ้น หมายถึง การประเมินผลความสามารถด้านต่างๆ ของผู้เรียน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติ ผลที่มีต่อผู้บริหาร ครูและสถาบัน เป็นต้น

2 ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง การเก็บข้อมูลก็ต้องเก็บรวม 3 ด้าน เช่นเดียวกับการคาดหวัง คือ สิ่งที่เกิดขึ้นจริงในด้านสิ่งที่มีอยู่ก่อน ด้านกระบวนการหรือการปฏิบัติและด้านการผลิต การบรรยายสิ่งที่ประเมินปรากฏดังภาพที่ 2.2 การบรรยายสิ่งที่ประเมินตามรูปแบบการประเมินของสแตก

ภาพที่ 2.2 การบรรยายสิ่งที่ประเมินตามรูปแบบการประเมินของสแตก

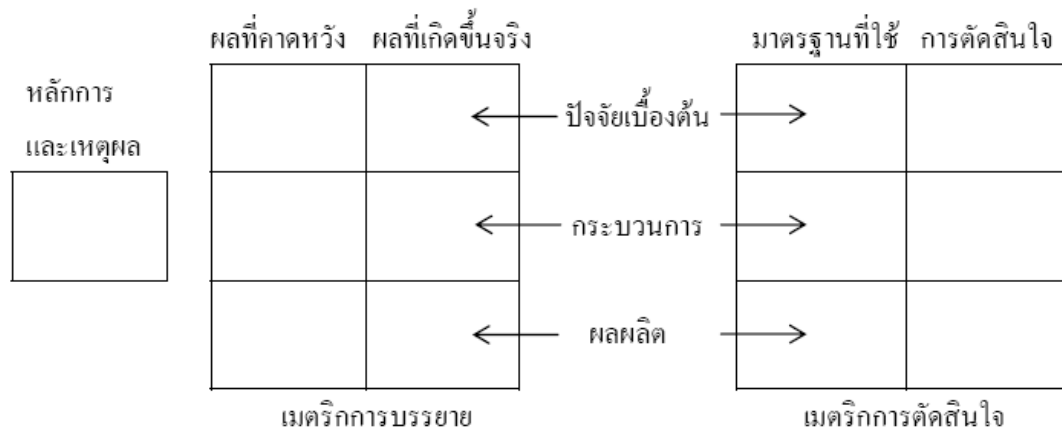
ที่มา : Worthen and Sanders, 1973 : 118

ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจ เนื่องจาก การวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงนั้น มิได้บ่งบอกถึงความน่าเชื่อถือและความเที่ยงตรง เพียงแต่ทำให้เราทราบว่าสิ่งที่เกิดขึ้นจริงหรือไม่เท่านั้น จึงจำเป็นต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจมาช่วยในการตัดสินใจว่าหลักสูตรประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด โดยอาศัยเกณฑ์ 2 ชนิด คือ (Worthen and Sander, 1973 : 113-125)

1. เกณฑ์สัมบูรณ์ เป็นเกณฑ์ที่เราตั้งไว้ โดยอาจกำหนดมาจากทฤษฎี หลักการ หรือการวิจัยและเอกสารอ้างอิง

2. เกณฑ์สัมพัทธ์ เป็นเกณฑ์ที่ได้มาจากพฤติกรรมกลุ่ม หรือ ยึดเอาลักษณะของ โปรแกรมใดโปรแกรมหนึ่งมาเป็นเกณฑ์เปรียบเทียบ

จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมมา 3 ชนิดนี้ ผู้ประเมินจะต้องแยกเป็นสี่ประเภท คือ ผลที่คาดหวัง ผลที่เกิดขึ้นจริง มาตรฐานที่ใช้ประเมินและการตัดสินใจ รูปแบบการประเมินของสเตกเสนอ ไว้ดังภาพที่ 2.3 การตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่ประเมินตามรูปแบบการประเมินของสเตก

ภาพที่ 2.3 การตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่ประเมินตามรูปแบบการประเมินของสเตก

ที่มา : Worthen and Sanders, 1973 : 113

รายละเอียดของการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่ประเมินตามรูปแบบของการประเมินของสเตก มีดังนี้

1. หลักการและเหตุผล เป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงปรัชญาและจุดมุ่งหมายของโปรแกรม ซึ่งอาจจะเขียน หรือไม่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ หลักการและเหตุผลนี้ เป็นพื้นฐานในการกำหนดสิ่งที่คาดหวัง

2. เมตริกการบรรยาย คือส่วนที่ใช้บรรยายภาพรวมของข้อมูลที่ได้จากการประเมินผล เมตริกนี้ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ผลที่คาดหวัง และผลที่เกิดขึ้นจริง

เมื่อพิจารณาทั้งสองแนวแล้วพบว่า มีความสัมพันธ์กันในแนวตั้งและมีความสอดคล้องกันในแนวนอน แสดงว่า หลักสูตรนั้นสามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เมตริกการตัดสินใจ เป็นส่วนของการตัดสินใจคุณค่า หรือคุณค่าของโปรแกรม คือ การศึกษา ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

3.1 มาตรฐานที่ใช้ ซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้ว่า โปรแกรมการศึกษาที่ประเมินมีคุณภาพหรือบรรลุเป้าหมายหรือไม่ โดยอาศัยมาตรฐานที่กำหนดไว้ อาจจะเป็นมาตรฐานสัมบูรณ์หรือมาตรฐานสัมพัทธ์ก็ได้

3.2 การตัดสินใจ เป็นขั้นตอนที่พิจารณาว่าโปรแกรมทางการศึกษามีคุณภาพเพียงใด มีข้อดีข้อเสียอย่างไรบ้าง โดยอาศัยการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้ออกกับมาตรฐาน การเปรียบเทียบอาจใช้การเปรียบเทียบสัมบูรณ์หรือการเปรียบเทียบสัมพัทธ์ก็ได้

5.5 รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม

ดาเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม เสนอแนวคิดในการประเมินเพื่อการตัดสินใจ 4 ประการ คือ การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้าง การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและการตัดสินใจเมื่อสิ้นสุดโครงการ การประเมินที่จะนำไปสู่การตัดสินใจทั้ง 4 ประการ นั้น สตัฟเฟิลบีมได้เสนอแนวคิดว่า ควรประเมินองค์ประกอบ 4 ด้านคือ (Worthen and Sanders, 1973 : 128-150)

5.5.1 การประเมินบริบท เป็นการประเมินสิ่งที่เป็นพื้นฐานของหลักสูตร เช่น นโยบาย กฎหมาย แผนพัฒนา ความต้องการ เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การกำหนด หลักการและเหตุผล สำหรับใช้ในการตั้งจุดหมาย วิธีการประเมินทำโดยการบรรยายบริบทเปรียบเทียบกับตัวป้อนและผลที่ได้รับจริงๆ กับสิ่งที่คาดหวังไว้ โดยการเปรียบเทียบเชิงระบบที่เกิดขึ้นจริงสิ่งที่เป็นไปได้ของความแตกต่างระหว่างสิ่งที่เป็นจริงกับสิ่งที่คาดหวัง

5.5.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า เป็นการจัดหาข้อมูล เพื่อตัดสินใจว่าหน่วยงานมีความพร้อมมากน้อยเพียงใด ยุทธวิธีที่ใช้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นอย่างไร การดำเนินตามหลักสูตรหรือจะได้รับความช่วยเหลือจากแหล่งใดบ้าง อันจะนำไปสู่การตัดสินใจเลือกแนวทางการใช้หลักสูตร ให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่

5.5.3 การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินผลกระบวนการของการใช้หลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานของหลักสูตร ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจปรับปรุงแผนการใช้หลักสูตร ให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง

5.5.4 การประเมินผลผลิต เมื่อการใช้หลักสูตรจบสิ้นลงหรือครบวงจร รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรว่า ควรจะดำเนินการต่อไปอย่างไร จะล้มเลิกหรือปรับปรุงจุดใด

จากแนวคิดในการประเมินองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านดังกล่าว จึงเรียกแนวคิดในการประเมินนี้ว่ารูปแบบการประเมินชิป (CIPP Model) ซึ่งมีกรอบแนวคิดในการประเมินเขียนแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมิน และการตัดสินใจได้ดังภาพที่ 2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินและตัดสินใจ

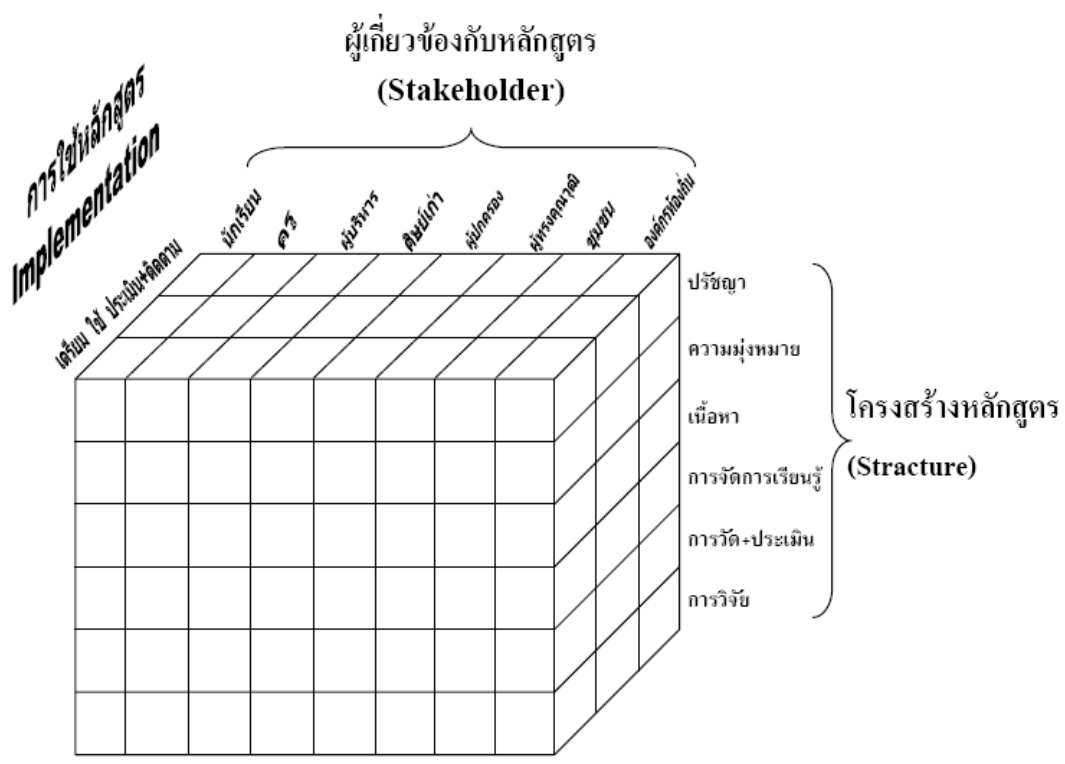
	ความคาดหวัง	ความเป็นจริง
เป้าหมาย	การตัดสินใจในการวางแผน ถูกสนับสนุนโดย การประเมินบริบท	การตัดสินใจในความสำเร็จ ถูกสนับสนุนโดย การประเมินผลผลิต
วิธีการ	การตัดสินใจในการออกแบบ ดำเนินการหรือโครงสร้าง ถูกสนับสนุนโดย การประเมินปัจจัยนำเข้า	การตัดสินใจในการใช้วิธีการ ดำเนินการ ถูกสนับสนุนโดย การประเมินกระบวนการ

ภาพที่ 2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินและตัดสินใจ

ที่มา : Worthen and Sanders, 1973 : 135

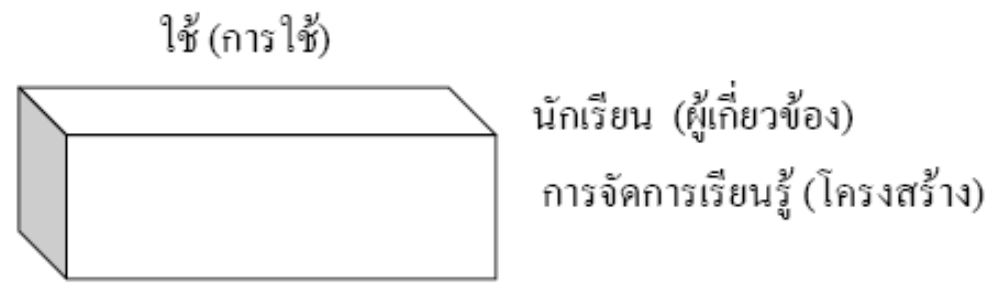
5.6 รูปแบบการประเมินผลของสมบรูณ์ ชิตพงศ์

สมบรูณ์ ชิตพงศ์ (2546 : 1-4) ได้เสนอรูปแบบการประเมินซึ่งมีอยู่ 3 ขั้นตอนคือ ขั้นเตรียม ขั้นใช้ และขั้นประเมินติดตามผล โดยใช้ข้อมูลผลการใช้หลักสูตรจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียกับการใช้หลักสูตร ซึ่งได้แก่ นักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ตลอดจนผู้ใช้ผลผลิตของหลักสูตร ได้แก่ หน่วยงาน องค์กร ชุมชน เป็นต้น ซึ่งข้อมูลจากผลการใช้หลักสูตรจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดังกล่าว ทำให้ได้ข้อมูลในอันที่จะนำไปสู่การพัฒนาโครงสร้างหลักสูตรในทุกๆ ส่วนคือ ปรัชญา ความมุ่งหมาย เนื้อหา การจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล และการวิจัย ดังรูปแบบในการประเมิน ดังภาพที่ 2.5 รูปแบบการประเมินของสมบรูณ์ ชิตพงศ์

ภาพที่ 2.5 รูปแบบการประเมินของสมบูรณ์ ชิตพงศ์
 ที่มา : สมบูรณ์ ชิตพงศ์, 2546 : 2

การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบนี้ สามารถดำเนินการประเมินได้ทั้งระบบ หรือ เฉพาะในแต่ละส่วนย่อย เพื่อการพัฒนาเฉพาะส่วนนั้นๆ ดังที่ต้องการประเมินเฉพาะส่วน เช่น ประเมินขั้นใช้-การจัดการเรียนรู้-นักเรียน ดังภาพที่ 2.6 การประเมินการใช้หลักสูตร (การใช้)

ภาพที่ 2.6 การประเมินการใช้หลักสูตร (การใช้)
 ที่มา : สมบูรณ์ ชิตพงศ์, 2546 : 2

หรือถ้าต้องการประเมินทุกส่วนของโครงสร้างจากผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนใช้หลักสูตรอันเป็นการเตรียมก่อนใช้เป็น micro model เตรียม-ผู้ทรงคุณวุฒิ-โครงสร้างหลักสูตร ดังภาพที่ 2.7 การประเมินการใช้หลักสูตร (การเตรียม)

เตรียม (การใช้)

ภาพที่ 2.7 การประเมินการใช้หลักสูตร (การเตรียม)

ที่มา : สมบูรณ์ ชิตพงศ์, 2546 : 3

ในการประเมินหลักสูตร จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนในการประเมินอย่างรอบคอบโดยตั้งเป้าหมายในการประเมินในส่วนที่เป็น micro model ให้ได้ครบในทงส่วน จนทำให้สามารถลงสรุปผลการประเมินทั้งระบบได้

จากรูปแบบหรือแนวคิดในการประเมินดังกล่าวข้างต้นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. แนวคิดในการประเมินของรูปแบบต่างๆ ให้ความสนใจเกี่ยวกับการประเมินเพื่อการปรับปรุงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมค่อนข้างน้อย

2. แนวคิดในการประเมินส่วนใหญ่ มุ่งเน้นการประเมินในระยะของการนำหลักสูตรไปใช้หลังการใช้หลักสูตร(ผลผลิตหลักสูตร) ค่อนข้างละเลยการประเมินระยะก่อนการพัฒนาหลักสูตรหรือสิ่งที่มีมาก่อนการพัฒนาหลักสูตร คือ ความต้องการของสังคม ปัจจัยเอื้ออำนวยต่อการดำเนินการหลักสูตร

3. การบริหารหลักสูตร การสนับสนุนส่งเสริม และการประสานงานในการดำเนินการใช้หลักสูตร ซึ่งกลไกสำคัญที่จะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้บรรลุผลสำเร็จ ยังขาดความสนใจที่จะทำการประเมินจากแนวคิดต่างๆ

4. แนวทางในการประเมินของรูปแบบต่างๆ ก่อนข้างเสนอไว้อย่างกว้างๆยังไม่ได้มีการเสนอแนะวิธีดำเนินการและวิธีการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่จะประเมินให้ชัดเจน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร

พิชิต ฤทธิจรูญและคณะผู้วิจัย (2550) ได้วิจัยประเมินหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่า 1. ผลการประเมินจุดประสงค์ทั่วไป มีความชัดเจนครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานของ สกอ. และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง แต่จุดประสงค์ยังมีขอบเขตกว้างมากขาดความเฉพาะเจาะจง ผลการประเมินโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหารายวิชา มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป แต่ยังไม่สนองความต้องการของผู้เรียน ผลการประเมินทรัพยากรในการดำเนินการใช้หลักสูตร โดยภาพรวมทุกด้านไม่เหมาะสมและไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน 2. ผลการประเมินสภาพการดำเนินการใช้หลักสูตร ด้านการบริหาร มีแนวทางในการบริหารจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่กำหนดไว้ทั้ง 9 ข้อ นั้นมีความเหมาะสมครอบคลุมชัดเจน สามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของจุดประสงค์ได้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ ต่อการชี้แจงจุดประสงค์และแนวทางการจัดการเรียนการสอน ต่อการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา ต่อการใช้สื่อและอุปกรณ์ช่วยในการเรียนการสอน ต่อการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนรวมในการเรียนการสอน ต่อการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม อยู่ในระดับปานกลาง 3. ผลการประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร ด้านผลการเรียนที่ได้รับ นักศึกษามีความพึงพอใจต่อผลการเรียนรู้ที่ได้รับจากการจัดการเรียนการสอนในระดับปานกลาง สอดคล้องกับความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่มีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมและผลการเรียนรู้ของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

สุกัญญา พรหมเนรมิต (2540) ได้ประเมินหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล (ภาคพิเศษ) คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า 1. การประเมินบริบท มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมไทย มีความสอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนมาก และสามารถนำจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไปปฏิบัติได้จริงอยู่ใน

ระดับปานกลาง 2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น อัตราส่วนวุฒิการศึกษาของอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาเอก:โท ในภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล ยังไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด และอาจารย์ผู้สอนมีภาระงานสอนมาก 3. การประเมินกระบวนการเนื้อหาวิชาของหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล (ภาคพิเศษ) มีความเพียงพอที่จะนำไปประกอบอาชีพ 4. การประเมินผลผลิต ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรภาคพิเศษ มีความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน

สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (2545 : 270) ได้ประเมินคุณภาพการศึกษาสถาบันราชภัฏทั้ง 41 แห่ง เพื่อประเมินระบบและกลไกการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏ และตรวจสอบการประเมินผลตนเองของสถาบันราชภัฏใน 9 องค์ประกอบ ในส่วนขององค์ประกอบที่ 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับหลักสูตร 4 ตัวชี้วัด พบว่า

1. การสร้างหลักสูตร สถาบันราชภัฏส่วนใหญ่ดำเนินการได้ในระดับ 3 ได้แก่ สถาบันมีหลักสูตรที่สอดคล้องกับปรัชญา มีระเบียบวิธี แนวปฏิบัติและดำเนินการพัฒนาหลักสูตรตามระเบียบโดยเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามีส่วนร่วม

2. การปรับปรุงหลักสูตร สถาบันราชภัฏส่วนใหญ่ดำเนินการได้ ในระดับ 3 ได้แก่ สถาบัน มีผู้รับผิดชอบและมีการประเมินการใช้หลักสูตร รวมทั้งมีการปรับปรุงคำอธิบายรายวิชาให้ทันสมัย

3. การบริหารหลักสูตร สถาบันราชภัฏส่วนใหญ่ดำเนินการได้ในระดับ 4 ได้แก่ สถาบัน มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตร มีการประชุมสร้างความเข้าใจกับอาจารย์ผู้สอน โดยจัดทำแผนการเรียนตลอดหลักสูตร และมีการจัดอาจารย์เข้าสอนตามวุฒิ ความรู้และหรือประสบการณ์

4. การติดตามและการประเมินคุณภาพบัณฑิต สถาบันราชภัฏส่วนใหญ่ดำเนินการได้ระดับ 3 ได้แก่ สถาบันมีการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิต มีคณะกรรมการและแผนติดตามและประเมินคุณภาพบัณฑิต

ธีรพจน์ แนบเนียน (2547 : บทคัดย่อ) ได้ประเมินหลักสูตร วิทยาศาสตร์บัณฑิต พุทธศักราช 2543 โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม แขนงเทคโนโลยีไฟฟ้าอุตสาหกรรม สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ประเมินใน 4 ด้านคือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยคือ ผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 226 และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 226 เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ แบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านบริบท ผู้สำเร็จการศึกษา

ประเมิน วัตถุประสงค์ โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น ผู้สำเร็จการศึกษา ประเมิน บุคลากร งบประมาณ เอกสาร สื่อ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง 3) ด้านกระบวนการ ผู้สำเร็จการศึกษา ประเมิน การจัดการเรียนการสอนและการวัดผลการศึกษา มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง 4) ด้านผลผลิต ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ประเมินผลคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาต่อคุณลักษณะทั่วไป คุณลักษณะวิชาชีพและคุณลักษณะนิสัย มีความเหมาะสมในระดับมาก

ปรกรณ์ เข้มมมงคลและคณะ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ประเมินผลหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสนใจและความคิดเห็นของบัณฑิต คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมที่มีต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม จำนวน 4 แขนง ได้แก่ แขนงเทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรม แขนงเทคโนโลยีก่อสร้าง แขนงเทคโนโลยีไฟฟ้าอุตสาหกรรม และแขนงเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์อุตสาหกรรม และศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตหรือสถานประกอบการที่มีต่อบัณฑิต คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มประชากรผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ได้นำความรู้ความสามารถที่ได้จากการศึกษาในหลักสูตรไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.69 แสดงให้เห็นว่า บัณฑิตสาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมสามารถนำความรู้ความสามารถที่ได้จากการศึกษาในหลักสูตรไปใช้ประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพได้ดี ไม่ว่าจะเป็นการเสริมสร้างทักษะความรู้ทางวิชาชีพที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี การปรับคุณวุฒิในหน่วยงานเดิม การใช้คุณวุฒีสัมครงานและเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน การนำไปใช้ในการบริหารจัดการในหน้าที่การงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถต่อยอดความรู้ด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรมได้ด้วยตนเอง การเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานและสังคมสามารถดำรงชีพได้อย่างพอเพียงและมีความสุข นำความรู้ไปเผยแพร่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น บัณฑิตแต่ละแขนงให้ความสำคัญกับกลุ่มวิชาเนื้อหาในแขนงที่ตนเองเรียนมากที่สุดโดยบัณฑิตแขนงเทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรม แขนงเทคโนโลยีก่อสร้าง แขนงเทคโนโลยีไฟฟ้าอุตสาหกรรม และแขนงเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์อุตสาหกรรม ให้ความสำคัญกับเนื้อหาวิชาเฉพาะแขนงอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.02 , 3.96 , 4.03 และ 3.56 ตามลำดับ แต่จากการวิจัยนี้พบว่า วุฒิการศึกษาของบัณฑิตยังไม่เป็นที่ยอมรับในหน่วยงานทั่วไป อาจเป็นเพราะว่าหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มีการจัดการเรียนการสอนเฉพาะในสถาบันราชภัฏและเป็นหลักสูตร 2 ปี ต่อเนื่องโดยการรับนักศึกษาระดับปวส. หรืออนุปริญญา จากวิทยาลัยเทคนิค และในมหาวิทยาลัยทั่วไปก็ไม่ได้มีการจัดการ

เรียนการสอนในหลักสูตรนี้ แต่มีหลักสูตรที่ใกล้เคียงคือ วศ.บ. (วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต) ซึ่งเป็นที่รู้จักทั่วไปของตลาดแรงงานอยู่แล้ว กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นนายจ้าง/สถานประกอบการ เป็นหน่วยงานเอกชนมากที่สุด รองลงมาคือหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และอื่นๆ ตามลำดับ สำหรับความพึงพอใจของนายจ้างและสถานประกอบการ ต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตสาขา เทคโนโลยีอุตสาหกรรม ในด้านความสามารถทางวิชาการ ด้านความรู้ความสามารถพื้นฐาน และ คุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย 3.70 , 3.84 และ 4.34 ตามลำดับ อยู่ในระดับมากใกล้เคียงกัน

ยรรยง ศัตร์ครุฑ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สาขาวิชาช่างก่อสร้างในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการตามหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ ผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรและผลกระทบการใช้หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย สามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดขึ้นจริง สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน อยู่ในระดับมาก ส่วนจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาในระดับปานกลาง 2) โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร ความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตสัดส่วนของภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มี 22 รายวิชาที่มีจำนวนหน่วยกิตเหมาะสม และมี 21 รายวิชาที่มีจำนวนหน่วยกิตไม่เหมาะสม ความทันสมัยของเนื้อหาวิชา ความน่าสนใจของเนื้อหาวิชา ความเหมาะสมของการจัดรายวิชาต่างๆ ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชากับจำนวนคาบที่เรียน และความสามารถในการนำเนื้อหาวิชาไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความสอดคล้องของเนื้อหาวิชากับจำนวนหน่วยวิชาอยู่ในระดับมาก 3) ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการตามหลักสูตร บุคลากร งบประมาณ เอกสารตำรา สื่อและอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง 4) การนำหลักสูตรไปใช้งาน กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีการปฏิบัติและความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง 5) ผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและครูอาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง 6) ผลกระทบของการใช้หลักสูตร องค์กรวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า งานวิจัยประเมินหลักสูตรส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการประเมินซิปป (CIPP Model) ซึ่งประกอบด้วย การประเมินบริบทที่เป็นวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินการใช้หลักสูตร กระบวนการดำเนินการใช้หลักสูตร และผลผลิตของหลักสูตร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ดังนั้นในการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ คณะผู้วิจัย

จึงประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินชีพ โดยมุ่งประเมินหลักสูตรซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ โครงสร้างของหลักสูตร และเนื้อหารายวิชา ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนตาม หลักสูตร สภาพการดำเนินการใช้หลักสูตรเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพพร้อมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน